

Aan : De kerkenraden van de Christelijke Gereformeerde Kerken Nederland

Van : Deputaten Onderlinge Bijstand en Advies

Datum : maart 2019

Betreft : rentmeesterschap en duurzaamheid voor het ontwikkelen
en realiseren en beheren van kerkgebouwen en dienstwoningen

1) Inleiding

1a) Rentmeesterschap en duurzaamheid, een Bijbelse opdracht	3
---	---

2) Specifieke praktische informatie

2a) Adviezen bij nieuwbouw, renovatie en onderhoud, stappenplan	5
2b) Voorstellen tot besparing op de kosten energie en verzekeringen	6
2c) Groene Kerken in actie	7
2d) Subsidies en handige weblinks	8

3) Overige algemene informatie bouw en duurzaamheid

3a) Klimaat en overheid	8
3b) Duurzaam bouwbeleid overheid	8
3c) Bouwregelgeving Overheid	11
3d) Energielabel woningen en overige gebouwen	12
3e) Energie Overheid	13
3f) Gemeenten en Provincies	15
3g) Visie Duurzaamheid van Bouwend Nederland	17

1) Inleiding

Rentmeesterschap en duurzaamheid, een Bijbelse opdracht

FUNDAMENTELE UITGANGSPUNTEN :

De algemene basis in de Bijbel voor rentmeesterschap vinden wij in Gen. 1:28: *“en God zegende hen en God zei tegen hen: Wees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar, en heers over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die op de aarde kruipen.”* Adam moest dus de aarde vervullen en onderwerpen. Gezien de daar op volgende confrontatie met het rijk der duisternis, zien we ook welke betekenis dit onderwerpen heeft gehad. Aangezien God daarin de Opdrachtgever is, heeft Hij ook het recht op de aarde: Ps. 50:10, Hagg. 2:9, 1 Petr. 4:10.

PAULUS EN RENTMEESTERSCHAP

Paulus schrijft dat hij geroepen is voor de bediening van de verkondiging van het Evangelie aan de heidenen. Het woord voor bediening wat gebruikt wordt bijv. in Efez. 3 is *oikonomia*, rentmeester. Het duidt op het beheer van een huishouden of van huishoudelijke zaken, het ziet op het beheer van andermans eigendommen, de administratie daarvan en de verdeling daarvan. In het woord *oikonomia* herkennen we ook het begrip economie. Oorspronkelijk was een rentmeester een slaaf die het beheer voerde over het huis, het huispersoneel en de bijbehorende eigendommen.

In Gen. 43:16 wordt gesproken over de huisbestuurder van Jozef.

Luc. 12:42, en 16:1-13 alsmede Gal. 4:2 laten ons iets zien over rentmeesterschap door slaven. In het NT wordt het beeld van de rentmeester ook gebruikt voor de apostelen, (1 Kor. 4:1), de opzieners (Tit. 1:7), alsmede voor iedere christen (1 Petr. 4:10). Voor Paulus betekende rentmeesterschap veel meer dan alleen maar het beheer van (materiële) bezittingen. Het was vooral het beheer van de openbaring van het geheimenis van het evangelie van genade. In Efez.3:9 komt hij er daarom op terug. Col 1:25 verwijst daar ook naar. De eenzijdige nadruk in onze tijd op rentmeesterschap als het beheer van materiële zaken is, hoewel bijbels, toch beperkt en eenzijdig. Vanaf het begin van de schepping heeft God de opdracht gegeven aan de mensen om de aarde te beheren. Maar we moeten goed beseffen dat deze opdracht tot rentmeesterschap primair een geestelijke betekenis heeft en secundair een materiële dimensie vanuit dienstbaarheid.

Voor alles ging het Paulus om het beheer van de verkondiging van het evangelie van Christus. Daarom mogen we bijv. onderzoek doen naar de effectiviteit van de verkondiging. Kijken we nog even wat beter naar rentmeesterschap dan zijn de volgende kenmerken te noemen:

Je wordt rentmeester omdat men vertrouwen in je heeft;
Daardoor ontvang je een bevoegdheid om te handelen;
Je draagt verantwoordelijkheid en bent dus aansprakelijk;
Over je handelen leg je verantwoording af aan je (O)opdrachtgever(s)

Van Paulus is bekend dat hij systematisch werkte, schreef en preekte. Daarnaast was hij toegewijd en efficiënt in zijn aanpak van pastorale zorg. Als ons de financiële zorg voor de gemeente wordt toevertrouwd, dan is het oogmerk dus veel breder dan alleen "de centen". Het gaat om het Koninkrijk van God en mensen, die daardoor geholpen worden.

RENTMEESTERSCHAP EN TIENDEN

Wanneer Christus een Priester is naar de ordening van Melchizedek, dan is ook het geven van tienden een normaal onderdeel van onze dienst aan Hem. Zowel de dienst van Abraham als die van Mozes kende de tienden, dus waarom zou het NT dit niet insluiten?

Vatten we dit in enkele principes samen dan kunnen we zeggen:

Het Nieuwe Testament gaat voorbij aan het begrip van de tienden en vraagt ons vrijwillig onszelf volkomen te geven met heel ons leven, tijd, talenten, bezittingen en financiën;

Wanneer wij als Nieuw Testamentisch Christen onze tienden geven, dan is dat in feite slechts een begin;

Het is Gods plan dat de bediening van het Evangelie nooit tekort komt en overvloedig kan werken;
“Laat ieder doen zoals hij in zijn hart voorgenomen heeft, niet met tegenzin of uit dwang, want God heeft een blijmoedige gever lief” (2 Cor. 9:7).

BELANG VAN GELD IN DE BIJBEL

In het Evangelie van Mattheus, Markus en Lukas gaat één van de vier verzen over geld of bezit en er is geen zonde waar zoveel tegen gewaarschuwd wordt als het misbruik daarvan. Juist financieel misbruik brengt de gemeente van Christus vaak zo enorm in opspraak;

In het Nieuwe Testament is het zo dat één van de zes verzen handelt over geld of een relatie daarmee heeft;

Meer dan de helft van de gelijkenissen van Jezus hebben verwijzingen op de een of andere manier naar geld;

De eerste zonde, waardoor een ban kwam over Israël toen zij het beloofde land introkken, was toen Achan een mantel van Sinear roofde en tweehonderd sikkels zilver en een staaf goud. Sinear was het beeld van Babel (het beeld van de financiële wereld)

De eerste discipel die in zonde viel was Judas, die voor een bedrag wat hij nooit gebruiken zou, Jezus verkocht aan het Sanhedrin;

De eerste zonde toen de gemeente in het Nieuwe Testament ontstond was, toen satan Annanias en Safira gebruikte om de heerlijkheid van de gevende gemeente weg te nemen.

(Zij hadden alles gemeenschappelijk (Hand. 2:44))

De eerste zonde toen de gemeente buiten Jeruzalem kwam, was toen Simon de Tovenaar probeerde voor geld geestelijke gaven te kopen.

Jacobus waarschuwde als geen ander voor de gevolgen van het verkeerd omgaan met geld en bezit. (zie Jac. 2:1-3 en 5:1-5)

SAMENVATTING

Rentmeesterschap heeft betrekking op onze verantwoordelijkheid voor het aangezicht van God m.b.t. het beheer van:

- geestelijke goederen (gaven / bedieningen / ambten)
- je leven in relatie met medemens en natuur
- persoonlijke gezondheid (geestelijk/fysiek)
- middelen (tijd / bezit= vermogen en inkomsten/talenten)

2) Praktische informatie

2a) Adviezen voor nieuwbouw, renovatie en onderhoud

Er ligt er voor de leden van de kerkenraden en commissie van beheer een **grote uitdaging om als rentmeesters van Gods schepping hierin te participeren voor het kerkelijk onroerend goed.**

We zijn op weg naar energieneutraliteit om de ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden!

Anders gezegd: duurzaam beheer is zoveel mogelijk comfort tegen zo weinig mogelijk kosten, met als uitgangspunten:

- het besparen van energie
- het toepassen van duurzame energie
- verantwoord materiaalgebruik
- verbetering van het binnenklimaat
- optimalisatie van de levensduur van gebouwdelen en installaties
- vermindering van afval

Advies voor kerkenraden en commissie van beheer -> STAPPENPLAN

- A. Formuleer en verleen als Kerkenraad een opdracht aan de commissie van beheer om het kerkelijk onroerend goed in kaart te brengen ten aanzien van :
- onderhoudsknelpunten
 - wensen tot wijziging en / of uitbreiding huisvesting

- B. Check de terreinen, gebouwen, installaties, vaste inrichting en inventaris van het kerkelijk onroerend goed volgens een bestaand- of aan te maken meerjaren onderhoudsplan.

Een **meerjaren onderhoudsplan** (MJOP) is te downloaden via:

www.cgk.nl/project/onderlinge-bijstand-en-advies;

Als u moeite ondervindt bij het maken van een MJOP dan bestaat de mogelijkheid om

1) advies in te winnen bij het CGK-Deputaatschap Onderlinge Bijstand en Advies.

2) met behulp van het softwarepakket GPR ondersteuning te verkrijgen.

GPR werkt met vijf thema's: Energie, Milieu, Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde.

Per thema verschijnt een waardering op een schaal van 1 tot 10. Bij bestaande gebouwen ziet u de kwaliteitsverbetering die ontstaat door een ingreep. Dat maakt scenario's vergelijken mogelijk en makkelijk. www.gprsoftware.nl/gpr-gebouw/ www.ph-bouwadvies.nl/duurzaamheid/gpr-gebouw/

- C. Breng het energieverbruik, de energiekosten en mogelijke besparing per optie in kaart.

- D. Maak een keuze, bij voorkeur op basis van kostenramingen:

1. Handhaaf **bestaande** onroerend goed en neem maatregelen voor verduurzaming. Als er vervanging plaatsvindt muteer het meerjaren onderhoudsplan hiervoor. Voer het onderhoud tijdig / preventief uit. Maak in 2028 op basis van de dan bekende zijnde informatie over dit onderwerp een projectplan aan voor resterende maatregelen tot verduurzaming, energietransitie, eventuele wijzigingen en / of uitbreiding huisvesting.

2. Maak een plan voor **renovatie** en energietransitie en verduurzaming met inbegrip van eventuele knelpunten qua onderhoud en wensen tot wijziging en /of uitbreiding huisvesting.

3. Maak een plan voor energie neutrale **nieuwbouw** inclusief sloop en / of verkoop bestaand.

Check voor alle 3 opties de financiële mogelijkheden, inclusief de eventueel te verkrijgen subsidies.

- E. Stem voornoemd plan af met de kerkenraad voor besluitvorming. Na verkregen akkoord kan de hand aan de ploeg worden geslagen voor de uitvoering van de voorbereiding en fysieke realisatie.

Adviezen voor duurzame materiaalkeuzes bij vervanging van de bestaande:

Benaming	vervangen door	renov	/ nieuwbouw
1) Beschietingen	Rockpanel, Kunststof, Vezel Cement, Red Cedar	xx	xx
2) Boeidelen,	Rockpanel, kunststof	xx	xx
3) Buiten plafonds	Kunststof, Red Cedar	xx	xx
4) Betonnen vloeren	PIR-,PUR isolatie,	xx	xx
5) Dakgoten	Aluminium, kunststof in lange lengtes	xx	xx
6) Houten goot omtimmering	Zelfdragend geïsoleerd aluminium goot	xx	xx
7) Dakkapellen	Kunststof	xx	xx
8) Dakbedekking platte)	EPDM synthetische rubber of PVC	xx	xx
9) Dakisolatie plat dak	Pir of Pir	xx	xx
10) Daktrim	Aluminium	xx	xx
11) Dakisolatie elementen(hell)	Sandwich platen met PIR of PUR isolatie	xx	xx
12) Dakisolatie binnen	Vlas, hennep, houtvezel, kurk	xx	xx
13) Loodslabben	Ubiflex van Ubbink	xx	xx
14) Spouw in buit/binnenwand	PS pparels HR+	xx	
15) Idem	Pir, Pur platen		xx
16) Binnenwanden	Vlas, hennep, houtvezel, kurk, steenwol	xx	
17) Houten vloerdelen	Vloer in kruipruimte schelpen, PRparels	xx	
18) Houten vloer	Schuimbeton met vloerverwarming	xx	
19) Gevelpuien	Kunststof of aluminium		xx
20) Gevelpuien	Kunststof of hout FSC	xx	
21) Isolatieglas	Triple of HR++	xx	xx
22) Verlichting	Led	xx	xx
23) Balansventilatie	Met warmteterugwinning	xx	xx
24) Ventilatie (mechn)	Luchtbehandelingkast met warmteterugwinn.		xx
25) Verwarming	Warmtepomp-lucht + vloerverwarming	xx	xx
26) Verwarming	Warmtepomp-lucht+ LTV radiatoren max 55gr	xx	
27) Verwarming	Hybride WTW-L + HR ketel +vloerverwarming	xx	xx
28) Verwarming	Hybride WTW-L + HR ketel, LTV rad. max 55 gr	xx	
29) Verwarming	HR cv Ketel + zonne-booyer	xx	
30) Verwarming	Klokthermostaat met thermostat rad kranen	xx	
31) Verwarming	Infrarood panelen voor woningen		xx
32) Warm tapwater	Zonnebooyer + panelen + pos 18		xx
33) Koken	Inductie elektrisch	xx	xx
34) Zonnepanelen	Met functioneel toebehoren	xx	xx

2b) Voorstellen tot besparing op de inkoop van:

Energie

* Onderzoek naar mogelijkheden tot besparing op het energieverbruik van de aanwezige kerkelijke gebouwen door :

- inkoop van energie tegen lagere prijsstelling via een collectief inkoopcontract (via het CIO-K) waaraan veel kerk- gemeenschappen deelnemen(www.energievoorkerken.nl)

- Inkoop van energie bij een regionale energiecoöperatie kan ook tot besparingen leiden

Door groene energie in te kopen wordt de uitstoot van schadelijke stoffen voorkomen en draagt u bij aan de ontwikkeling van duurzame energie.

*Kerken en instellingen komen in aanmerking voor gedeeltelijke teruggave van betaalde regionale energie belasting (REB).

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/overige_belastingen/belastingen_op_milieugrondslag/teruggaafregelingen/teruggaafregeling_energiebelasting

* Door verlaging van de aansluitwaarde (Gas grootverbruik of Gas kleinverbruik bijv. G4 aansluiting) kan mogelijk bespaard worden op de netwerkkosten.

* In het 2013 afgesloten energieakkoord is aangegeven de oprichting van een nationaal energie bespaarfonds. Op dit moment is het nog niet duidelijk of kerkgebouwen ook gebruik kunnen maken van dit fonds.

Verzekeringen voor kerkelijk onroerende- en roerende goederen

Uit de reacties van gemeenten merken wij dat sommige verzekeringsmaatschappijen bij polisverlenging (van de opstal- en aansprakelijkheidsverzekering) soms aanvullende polisvoorwaarden stellen die leiden tot kostenverhoging van de verzekeringsnemer.

Een goed alternatief is Donatus Verzekeringen in Rosmalen, die specialist is sinds 1852 in kerkelijke onroerend- en roerende goederen, monumenten etc. waar u mogelijk aantrekkelijker zaken kunt doen zowel qua voorwaarden als financieel. www.donatus.nl

Overige aspecten van facilitair beheer

Schenk ook aandacht aan het facilitair beheer om te onderzoeken of besparingen mogelijk zijn, in materiaal en financieel opzicht, zie toolkit van de Groene Kerken.

2c) Groene Kerken

GroeneKerken actie

Voorziet geloofsgemeenschappen van informatie via de toolkit en netwerkmogelijkheden om kerken op weg te helpen om te verduurzamen. GroeneKerkenactie heeft een enthousiasmerende en motiverende rol. De actie biedt geloofsgemeenschappen een platform om te laten zien hoe men duurzaamheid vorm kan geven in de eigen omgeving in het klein en in het groot. Wanneer men als kerk een aantal duurzame stappen hebt genomen en samen hebt besloten elk jaar 1 duurzame stap te zetten, ontvang men van ons een GroeneKerkenbordje. Men hoeft als geloofsgemeenschap niet al volledig duurzaam te zijn om je aan te kunnen sluiten, maar via GroeneKerkenactie laat men zien dat men op weg bent. www.groenekerken.nl

Zij hebben toolkits voor de navolgende onderdelen met sturingsmogelijkheden voor :

Financieel Beheer

Energie Beheer

Groen en grond

Facilitaire Zaken

Bouwkundig Beheer

2d) Subsidies en handige weblinks

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/duurzaam-bouwen
www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/meer-duurzame-energie-in-de-toekomst
www.allesoverzonnepanelen.nl/voorwaarden/vergunningen
www.dubbelglasprijzen.net/
www.glasdiscount.nl/driedubbel-isolatieglas-hr
www.dakisolatie-advies.nl/schuin-dak-isoleren
www.ubbink.nl/Producten/Productgroepen/Lood vervanger.aspx
www.milieucentraal.nl/energie-besparen/zonnepanelen/zonnepanelen-kopen/subsidie-zonnepanelen
www.klimaatplein.com/in-gebouwde-omgeving/zelf-energie-opwekken
www.energiesubsidiewijzer.nl/faq.aspx#antwoord7
www.sian.nu/
www.energiebesparendoejenu.nl
www.gprsoftware.nl/gpr-gebouw
www.slimwonenmetenergie.nl

3) Overige algemene informatie

3a) Klimaat en overheid

Voor dit onderwerp is een apart document beschikbaar waarin nadere uitleg wordt gegeven. Het onderwerp klimaatbeleid wordt hier verder buiten beschouwing gelaten. Kijk daarvoor bij: www.cgk.nl/project/onderlinge-bijstand-en-advies

3b) Duurzaam bouwbeleid overheid

Wat is duurzaam bouwen en verbouwen?

Duurzaam bouwen is een breed begrip. Bij duurzaam bouwen en verbouwen wordt er rekening gehouden met de effecten op het milieu. Dat moet dan zowel bij het ontwerp van een gebouw of bouwwerk gebeuren als tijdens bouw, verbouw, renovatie of sloop. Bij duurzaam bouwen gaat het ook over het gebruik van het gebouw. Bijvoorbeeld over de uitstoot van CO₂ door energieverbruik voor verwarming en koeling van een gebouw. Men kijkt de milieueffecten dus over de hele levensduur van het gebouw of bouwwerk.

Duurzame woningen, kerken en overige utiliteitsgebouwen zijn beter voor het milieu dan traditionele bouw. Duurzaam bouwen bespaart grondstoffen. Duurzame gebouwen zijn energiezuiniger in het beheer. En vaak zijn ze gezonder voor bewoners en gebruikers.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/vraag-en-antwoord/wat-is-duurzaam-bouwen-en-verbouwen

Ontwerpen van duurzame gebouwen

Architecten kunnen bij het ontwerp van een gebouw al rekening houden met duurzaamheid van een gebouw. Bijvoorbeeld door bij het ontwerpen te kijken naar de milieu- en gezondheidsaspecten van een gebouw. Integraal ontwerpen is een manier om tot het beste ontwerp van een gebouw of bouwwerk te komen. Dit leidt tot een duurzaam, onderhoudsvriendelijk en energiezuinig gebruik van het gebouw. De eerste stap van een zo'n ontwerp is een goede samenwerking tussen alle partijen. Bijvoorbeeld tussen de architecten en ontwikkelaars die bij de verschillende fasen van het ontwerp en de bouw bezig zijn.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/duurzaam-bouwen/ontwerpen-van-duurzame-gebouwen OF: www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/nieuwbouw/energieprestatie-epc/referentiewoningen-epc

Denk bij duurzaam (ver)bouwen aan het volgende:

Bij de ontwikkeling van gebouwen moet respect voor bewoners, gebruikers en milieu voorop staan. Houd al in de ontwerpfase rekening met de gewenste technische levensduur van het gebouw. Zo vermindert u de belasting van het milieu.

Draag zorg voor aangename leefbare woningen en gebouwen met een gezond binnenmilieu, bijvoorbeeld door goede ventilatie. Dit voorkomt vocht, schimmel, en ophoping van schadelijke stoffen.

Kies in uw ontwerp voor milieu- en onderhoudsvriendelijke bouwwijzen en materialen.

Houd bij het ontwerp en de materiaalkeuze zo veel mogelijk rekening met hergebruik van bouwdeelen en recycling van materialen die vrijkomen bij de sloop van het gebouw.

Kies niet te snel voor sloop. Bekijk eerst of een gebouw in aanmerking komt voor renovatie, samenvoeging, splitsing of herbestemming.

Ontwerp het gebouw zo, dat het later makkelijk is aan te passen aan de wensen van (nieuwe) gebruikers.

Pas duurzame technieken toe om te besparen op energie- en materiaalgebruik.

Pas maatregelen toe die tijdens het gebruik van het gebouw leiden tot energiebesparing.

Minder energieverbruik betekent ook lagere energielasten.

Ga verantwoord om met materiaal- en watergebruik.

Zorg dat het voor gebruikers eenvoudig is om installaties energiezuinig te gebruiken. Hetzelfde geldt voor het beheer van het gebouw.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/vraag-en-antwoord/wat-is-duurzaam-bouwen-en-verbouwen

Impuls voor duurzaam bouwen

Nieuwe woningen en kantoren groter dan 100 m² hebben met ingang van 1 januari 2018 te maken met minimumeisen voor de milieuprestatie. Daarmee komt er, in aanvulling op bestaande minimumeisen in het Bouwbesluit voor de energiezuinigheid van gebouwen, ook een grenswaarde voor de milieueffecten van het materiaalgebruik in de bouw.

Bouwers waren volgens het Bouwbesluit 2012 al verplicht een milieuprestatieberekening te maken, maar er gold nog geen grenswaarde. Partijen konden zo ervaring opdoen met het ontwikkelen van duurzame oplossingen en het maken van berekeningen.

Bij de berekening telt de hele cyclus van een product mee voor de milieubelasting. Van winning van de grondstof, productie en transport tot gebruik en sloop van het bouwwerk. Recycling en hergebruik tellen ook mee. De milieuprestatieberekening past dan ook in het streven naar een circulaire bouweconomie waar geen materialen nodig zijn uit eindige bronnen.

Milieuprestaties van gebouwen meten

Het is vaak lastig om vast te stellen hoe duurzaam een gebouw is. Investeerders, opdrachtgevers, bouwers en gebruikers hebben allemaal eigen ideeën over duurzaam (ver)bouwen. Dat maakt het lastig om met alle partijen goede afspraken te maken. Daarom is er een bepalingsmethode waarmee professionals de milieuprestatie van een gebouw of bouwwerk te kunnen meten.

Bepalingsmethode milieuprestatie van gebouwen

Bouwbedrijven bepalen de milieuprestatie van een gebouw met de [Bepalingsmethode milieuprestatie van gebouwen en GWW-werken](#). Ook gebruiken zij de bijbehorende [milieudatabase](#).

Zij bepalen ermee wat de gevolgen van bepaald materiaalgebruik zijn voor het milieu. Bijvoorbeeld als zij iets moeten bouwen of een bouwwerk moeten beheren.

Milieuprestatieberekening voor nieuwe woningen en kantoorgebouwen groter dan 100 m² is sinds 1 jan. 2018 een maximale grenswaarde van 1 toegevoegd

De uitkomst van die berekening wordt uitgedrukt in 1 of meer getallen. Hierdoor zien ontwikkelaars welke bouwdeelen de meeste (negatieve) effecten voor het milieu veroorzaken en waarop het ontwerp verbeterd kan worden. Bouwbedrijven kunnen zo onderbouwd kiezen voor duurzame oplossingen. En

worden gebouwen opgeleverd die beter zijn voor het milieu.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/duurzaam-bouwen/milieuprestaties-van-gebouwen-meten

Bepaling duurzaamheid gebouw

Er zijn verschillende rekeninstrumenten om na te gaan of gebouwen duurzaam zijn of worden beheerd zoals:

1. GreenCalc: beoordeelt een gebouw of wijk op gebruik van energie, water, materiaal en mobiliteit
2. GPR Gebouw: Toetst op energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde
3. Toolkit Duurzaam Bouwen: praktische handreiking om te voldoen aan de eisen voor CO₂-reductie, gezondheid en (binnen)klimaat van woningen, te bestellen via Toolkit.nl

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/documenten/rapporten/2014/09/23/milieuprestatieberekening-gebouwen-evaluatie-2013-movares-23-juni-2014

Manieren van duurzaam bouwen en energie besparen

Er zijn verschillende benaderingen, visies, stappen of richtlijnen bij het ontwerp van duurzame woningen en gebouwen. De bekendste en nog steeds actuele aanpak is de Trias Energetica. Dit levert een besparing op van energie. In het [Informatieblad strategieën duurzaam bouwen en verbouwen](#) staat een compleet overzicht van de verschillende manieren van aanpak.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/documenten/brochures/2010/06/01/informatieblad-strategieen-duurzaam-bouwen

Vernieuwing door duurzaam bouwen

Duurzaam bouwen zet aan tot nieuwe producten. Denk hierbij aan: verf op waterbasis en zogenaamde 'high-solid'-verven met minder schadelijke stoffen, onderhoudsvriendelijke materialen voor o.a. gevelvulling en- afwerking met lagere kosten van beheer, zuinige HR- verwarmingsketels en ventilatiesystemen met warmteterugwinning, warmtepompen, zonneboilers en zonnepanelen. De industrie ontwikkelde deze zuinige apparaten toen er een wet kwam over de energieprestatie van gebouwen (EPC).

Duurzaam bouwen door renovatie

Het verlengen van de levensduur van een gebouw is een zeer effectieve manier van duurzaam bouwen. Renovatie bespaart vaak veel materialen en kosten voor bijvoorbeeld nieuwe wegen en riolering en voorkomt bouw- en sloopafval. Tegelijk biedt het renoveren van woningen een goede gelegenheid om de woningen energiezuiniger en gezonder te maken. Denk aan betere ventilatie en het oplossen van vochtproblemen.

Verkrijgen advies over duurzaam (ver)bouwen bij bestaande woning of gebouw

Uw architect, bouwer of makelaar zou u moeten kunnen vertellen of uw bestaande woning of gebouw duurzaam is gebouwd. In de technische informatie moet staan welke maatregelen, materialen of producten zijn toegepast. Ook een keurmerk of certificaat kan aantonen dat de woning of het gebouw een zekere kwaliteit heeft. Deze verschillen ook zelf in kwaliteit.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/vraag-en-antwoord/wat-is-duurzaam-bouwen-en-verbouwen

Duurzaam verbouwen

Een verbouwing, uitvoering van renovatie of groot onderhoud vormt een verstandig moment om energiebesparende maatregelen te nemen in uw huis of kerk. Denk bijvoorbeeld aan isolatieglas, dak-, wand- en vloerisolatie of warmtepomp. Er zijn subsidies voor aanpassingen waarmee u uw huis [energiezuiniger](#) maakt.

Duurzame producten in de bouw

Bedrijven die bouwproducten en bouwdelen maken, kunnen hun producten verduurzamen. Zij moeten dan wel weten wat de milieuprestatie van hun product bepaalt. Een duurzame oplossing is bijvoorbeeld kiezen voor materialen met minder negatieve milieueffecten. Ook kan een bedrijf duurzaam geproduceerd hout gebruiken of materialen die gerecycled kunnen worden.

Wat zijn de voordelen van duurzaam bouwen?

Bij duurzaam bouwen gaat het om het ontwerpen en bouwen van gebouwen en bouwwerken met milieuvriendelijke producten. Hierdoor wordt het milieu minder belast. Ook kunnen bouwdelen of producten worden gebruikt die een langere levensduur hebben. Dit verspreidt de negatieve milieueffecten over een langere periode. Dit zorgt voor een jaarlijkse vermindering.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/vraag-en-antwoord/wat-zijn-de-voordelen-van-duurzaam-bouwen

Is duurzaam bouwen duurder?

Duurzaam bouwen is niet per se duurder dan niet-duurzaam bouwen. Door andere bouwwijzen en materiaalgebruik kan duurzaam bouwen soms goedkoper zijn. Daarnaast is van belang naar welke kosten wordt gekeken.

Als alleen de grond- en bouwkosten worden bekeken, lijkt het of duurzaam bouwen duurder is. Maar vaak zijn de kosten voor het onderhoud van een duurzaam gebouw een stuk lager. Ook worden de energie- en waterbesparende maatregelen tijdens het gebruik van de woning terugverdiend. Dit zorgt voor een lagere energie- en waterrekening.

3c) Bouwregelgeving Overheid

Bouwvoorschriften

Alle opdrachtgevers in de bouw krijgen bij (ver)bouwen te maken met wetten en regels. Bijvoorbeeld het Bouwbesluit en het Besluit omgevingsrecht. De gemeente controleert of opdrachtgevers zich aan deze wetten en regels houden.

Woningwet

Deze wet vormt de basis voor de bouw- en gebruiksvoorschriften uit het Bouwbesluit 2012 en de Regeling Bouwbesluit 2012.

Bouwbesluit 2012

Dit besluit bevat voorschriften over (ver)bouw van bouwwerken, over de staat en het gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen, over sloop en over veiligheid tijdens bouwen en slopen.

Regeling Bouwbesluit 2012

Deze regeling bevat voorschriften voor onder meer CE-markeringen en de aansluiting van gas, elektriciteit en water.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Deze wet bundelt de aanvraag van verschillende vergunningen in 1 omgevingsvergunning.

Besluit omgevingsrecht (Bor)

Dit besluit werkt de Wabo-voorschriften uit, zoals de vergunningplicht en het aanwijzen van het bevoegd gezag en ook de voorschriften voor vergunningvrij bouwen.

Ministeriële regeling omgevingsrecht

In deze regeling staat welke documenten zoals een bouwtekening, en gegevens zoals een sterkteberekening, vereist zijn bij de vergunningsaanvraag (de zogenoemde indieningsvereisten).

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwvoorschriften

Europese regels in Nederlandse bouwregelgeving

In de Nederlandse regelgeving heeft men ook te maken met Europese regels. Dit is bijvoorbeeld het geval bij **bouwproducten**. Bouwproducten moeten in heel Europa op dezelfde manier worden getest en beoordeeld. Daarnaast is er een richtlijn over de **energieprestatie van gebouwen**. Deze zorgt ervoor dat

de energieprestatie van gebouwen in de Europese Unie verbetert. Handhaving bouwregelgeving door gemeente

De gemeente handhaaft de bouwregelgeving door toe te zien op de naleving van de voorschriften, vanaf de vergunningaanvraag tot de oplevering van het bouwwerk. Het beleid hiervoor legt de gemeente vast in een handhavingsplan. De Rijksoverheid biedt gemeenten [voorbeeld handhavingsplannen](#). Deze voorbeelden kunnen gemeenten gebruiken als hulpmiddel bij het controleren van de bouwregels. De provincies houden sinds 1 oktober 2012 toezicht op de gemeenten.

Vragen stellen aan de Helpdesk Bouwregelgeving

Voor meer informatie over bouwregels kunt u de database met veelgestelde vragen van de [Helpdesk Bouwregelgeving](#) raadplegen. Vindt u hier geen antwoord op uw vraag? Dan kunt u een [digitaal formulier](#) opsturen naar de Helpdesk Bouwregelgeving. De helpdesk beantwoordt vragen over:

de uitleg en toepassing van de Woningwet en het Bouwbesluit 2012;

regels voor vergunningvrij bouwen;

het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen en brandveilig gebruik

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/vraag-en-antwoord/waar-kan-ik-terecht-met-vragen-over-bouwen-verbouwen-en-bouwregelgeving

Regels voor bouwen en verbouwen volgens Bouwbesluit 2012

Aan het (ver)bouwen en gebruik van woningen en andere gebouwen zijn [regels](#) verbonden. In het [Bouwbesluit 2012](#) staan de minimale bouwtechnische voorschriften waaraan gebouwen moeten voldoen. Dit zijn voorschriften op het gebied van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwbesluit-2012

www.rijksoverheid.com/bouwbesluit.com/Zoeken?q=wijzigingen+bouwbesluit

Energie prestatie norm (onderdeel van het bouwbesluit)

Per 1 januari 2015 is de EPC (energiezuinigheid van gebouwen en woningen) verder aangescherpt door de overheid. Op dit moment geldt er voor nieuwbouwwoningen een energie prestatie norm van 0,4, voor gebouwen met een bijeenkomstfunctie waar de kerken onder vallen is de norm 1,1

Energieneutraal bouwen heeft de toekomst. In de komende jaren gaat Nederland steeds energiezuiniger bouwen, tot (bijna) energieneutraal in 2020 (BENG). Dat ligt vast in Europees en Nederlands overheidsbeleid.

Zeer energiezuinig en energieneutraal bouwen biedt nu al een marktvoordeel ten opzichte van standaard nieuwbouw. Ook bij renovaties leveren vergaande energiebesparingsmaatregelen belangrijke voordelen op. Woningen en gebouwen kunnen de concurrentie weer aan en de huisvestingskosten blijven betaalbaar voor de gebruiker.

3d) Energielabel woningen en overige gebouwen

Hoe kom ik als huiseigenaar aan een energielabel voor mijn woning en / of overige gebouwen ?

U kunt online uw voorlopige energielabel inzien of een definitief energielabel aanvragen. Ook kunt u uw bestaande energielabel vernieuwen. Bijvoorbeeld omdat u uw huis energiezuiniger heeft gemaakt. Het energielabel blijft 10 jaar geldig.

Voor Kerkgebouwen is een energielabel thans niet verplicht, zie onderstaande weblink :

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energielabel-woningen-en-gebouwen/vraag-en-antwoord/wanneer-energielabel-niet-verplicht

Voorlopig energielabel opzoeken

Op Zoekuwenergielabel.nl kunt u controleren welk voorlopig energielabel uw woning heeft. Dit is een inschatting op basis van gegevens als woningtype, oppervlakte en bouwjaar. Misschien heeft u uw vloer

laten isoleren of zonnepanelen laten installeren. Dit kunt u aangeven als u het voorlopige energielabel omzet in een definitief energielabel.

Definitief energielabel aanvragen

U kunt een definitief energielabel online aanvragen:

Log met uw DigiD in op Energietabelvoorwoningen.nl.

Controleer uw woninggegevens en pas ze eventueel aan.

Voeg digitaal bewijs toe als de tool hier om vraagt (bouwtechnisch rapport, factuur, foto's).

Selecteer een erkend deskundige (op basis van tarief of reactietijd).

Lukt het u niet om online uw definitieve energielabel aan te vragen? Dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk Energietabel: telefoonnummer 0800-0808 of helpdesk@energietabel.nl.

Energietabel vernieuwen

Op Energietabelvoorwoningen.nl kunt u ook uw bestaande energietabel vernieuwen. Bijvoorbeeld omdat u extra energiebesparende maatregelen heeft genomen.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energietabel-woningen-en-gebouwen/vraag-en-antwoord/hoe-kom-ik-aan-een-energietabel-voor-mijn-woning

www.energietabel.nl

3e) Energie Overheid :

Strategieën voor duurzaam bouwen

De Trias Energetica is vanouds de meest bekende, maar nog steeds actuele strategie voor duurzaam bouwen; een strategie die zich richt op het besparen van energie. De strategie is eenvoudig te vertalen naar duurzaamheid in algemene zin (Trias Ecologica).

Drie-stappen

Stap 1 Beperk de behoefte aan energie, gebruik zo min mogelijk energie;

Stap 2 Gebruik voor de energiebehoefte die overblijft zoveel mogelijk energie uit duurzame bron, zoals zonne-energie of windenergie;

Stap 3 Gebruik de nodige energie (duurzaam opgewekt of uit fossiele brandstof) zo – efficiënt mogelijk.

Beperk de behoefte

De eerste stap is beperken van de behoefte en/of het besparen op energiegebruik. Daar kan de ontwerper van een gebouw voor zorgen, bijvoorbeeld door het gebouw goed te isoleren. Ook de gebruiker van het gebouw kan veel besparen, bijvoorbeeld door de verwarming lager te zetten of te zorgen voor zuinige en goed regelbare verlichting. Op de websites www.meermetminder.nl en www.milieucentraal.nl staat informatie over hoe mensen thuis en op het werk energie kunnen besparen.

Gebruik van duurzame bronnen

De tweede stap is het gebruiken van duurzame energie. Duurzame energie is energie van bronnen die niet 'op' kunnen raken en het milieu weinig/minder belasten. PV-zonnecellen en windmolens zijn bekende voorbeelden van energie opwekken uit duurzame bronnen. Maar er zijn meer mogelijkheden, zoals het gebruiken van de warmte die in de bodem zit. Op de website www.duurzame-energie.nl van Milieu Centraal vindt u meer informatie over duurzame energie.

Efficiënt gebruik van energie

De derde stap is energie van 'eindige' bronnen zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Eindige bronnen zijn grondstoffen voor energieopwekking die op kunnen raken. Voorbeelden zijn: aardgas of kolen waarmee elektriciteit wordt opgewekt. Deze energiebronnen raken op en zijn bovendien belastend voor het milieu (CO₂-emissie). Deze energie moet zo verstandig

mogelijk worden gebruikt. In woningen bijvoorbeeld door voor verwarming een ketel te

De Trias Energetica is een afgeleide van de Trias Ecologica. Dat is een stappenplan voor duurzaamheid, dat op meer van toepassing is dan alleen energie. Volgens de Trias Ecologica is de eerste stap om de vraag naar- en het gebruik van bronnen (grondstoffen, materialen, water, energie, enzovoort) zoveel mogelijk te beperken. Als je dan nog behoefte hebt aan een bron, gebruik dan eindeloze, onuitputtelijke bronnen. Alleen als dat niet genoeg is om aan de vraag te voldoen gebruik je eindige bronnen.

Onderzoeken energie gebouwde omgeving

Ongeveer 1/3 van de energie die Nederland verbruikt gaat naar de gebouwde omgeving. Denk aan energie voor verwarming, verlichting en apparaten zoals koelkasten en computers. De Rijksoverheid onderzoekt hoe de uitstoot van broeikasgas CO₂ het beste omlaag kan. Bijvoorbeeld door isolatie van huizen en kantoren en het stimuleren van duurzame energie. Zoals wind- en zonenergie.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/onderzoeken-over-bouwen-wonen-en-leefomgeving/onderzoeken-energie-gebouwde-omgeving

Overheid stimuleert zelf opwekken energie

De overheid wil het makkelijker maken voor consumenten om zelf duurzame energie op te wekken. Dit moet het aandeel van duurzame energie vergroten op het totale energieverbruik. Consumenten kunnen bijvoorbeeld meedoen aan lokale energieprojecten. Zo kunnen ze [samen met andere buurtbewoners energie opwekken](#) met zonnepanelen of een windmolen.

Duurzame energie stimuleren volgens Kabinet Rutte III

Er zal in nieuwbouwwijken [niet meer standaard een gasnet worden aangelegd](#). Het kabinet heeft de aansluitplicht (per 01-07-18) van gas vervangen door een warmterecht. Als gevolg daarvan worden de energieprestatie eisen voor nieuwbouw aangescherpt.

Bestaande woningen zullen ook duurzamer moeten worden. Dit gaat stapsgewijs. Het kabinet maakt ook afspraken met gemeenten, provincies, waterschappen en netbeheerders om de gebouwde omgeving te verduurzamen. Dit staat in het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'. Het kabinet werkt deze voornemens nog verder uit.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energie-thuis/vraag-en-antwoord

Nadere informatie op verbod op gasaansluiting voor nieuwbouw woningen en utiliteitsgebouwen

Per 1 juli 2018 verviel de plicht voor netbeheerders om nieuwbouw aan te sluiten op het aardgasnet. Dit is geregeld in de Wet VET (Wet Voortgang Energietransitie). Dit houdt in dat Stedin geen nieuwe gebouwen meer mag aansluiten op het aardgasnetwerk, mits er een bouwvergunning is aangevraagd voor 1 juli 2018.

De nieuwe wetgeving geldt voor kleinverbruik.

Deze wijziging geldt voor nieuwbouwaansluitingen voor kleinverbruik, zoals woningen en kleine bedrijfsgebouwen. Dit zijn aansluitingen met een gasmeter tot en met G25 (een doorlaatwaarde tot en met 40 m³ per uur). De grootte van de gasmeter staat op de gasmeter vermeld. Deze aansluitingen kunt u niet langer aanvragen via mijnaansluiting.nl.

Eventuele uitzonderingen worden gemaakt door de gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders mag bepalen dat er voor een bepaald perceel of een bepaald gebied een uitzondering wordt gemaakt op de wetgeving en er wel een gasaansluiting mag komen. Hiervoor moeten dan goede redenen zijn. Als u vermoedt dat u voor zo'n uitzondering in aanmerking komt, kunt u contact opnemen met uw gemeente.

www.energieleveranciers.nl/netbeheerders/overzicht-netbeheerders

Bestaande woningen aardgasvrij maken

Het kabinet wil de uitstoot van broeikasgassen snel omlaag brengen om klimaatverandering tegen te gaan. De CO₂-uitstoot door het verwarmen van woningen moet in 2050 naar nul.

Wonen zonder uitstoot van CO₂ is mogelijk. Bijvoorbeeld door een combinatie van goede isolatie, zuinige

installaties voor verwarming en warm water en het gebruik van [duurzame energiebronnen](#). Wonen zonder aardgas heeft als bijkomend voordeel dat we minder afhankelijk zijn van de [gaswinning in Groningen](#).

Uiteindelijk moeten 7 miljoen huizen en 1 miljoen andere gebouwen aanpassingen krijgen. Het kabinet wil beginnen met ongeveer 30.000 tot 50.000 bestaande woningen per jaar. Maar dit tempo moet snel omhoog tot wel 200.000 aardgasvrij woningen per jaar. Nieuwe wijken moeten bijna altijd aardgasvrij worden opgeleverd.

Hoe kan ik energie besparen in mijn woning?

U kunt zelf maatregelen nemen om uw woning energiezuiniger te maken. Voor sommige maatregelen krijgt u subsidie, belastingvoordeel of kunt u een goedkope 'energiebespaarlening' afsluiten.

www.energiebespaarlening.nl

Ook op Verbeteruw huis.nl ontdekt u welke energiebesparende maatregelen voor uw woning geschikt zijn. U leest wat de eenmalige kosten ervan zijn en wat het u aan financieel voordeel oplevert.

www.verbeterjehuis.nl

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzaam-bouwen-en-verbouwen/vraag-en-antwoord/hoe-kan-ik-energie-besparen-in-mijn-koopwoning

Subsidies voor energiebesparing eigen huis of kerk :

Duurzaam bouwen en [duurzaam verbouwen](#) draagt bij aan een beter milieu. En aan een gezonde woon- en werkomgeving. De Rijksoverheid ondersteunt duurzaam bouwen daarom met subsidies. Enkele voorbeelden zijn:

www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidie-energiebesparing-eigen-huis

www.milieucentraal.nl

www.verbeterjehuis.nl

www.lokaleenergieetalage.nl/kennisportaal

www.bespaarlokaal.nl

www.energiebesparendoejenu.nl

www.energiesubsidiewijzer.nl

Daarnaast kunnen consumenten subsidie krijgen bij de aankoop van:

[zonneboiler](#); [warmtepomp](#); [pelletkachel](#); [biomassaketel](#).

BTW terugvragen en geld lenen bij aanschaf van zonnepanelen:

Consumenten kunnen op dit moment geen subsidie krijgen voor de aankoop van zonnepanelen, maar wel [btw terugvragen](#). En zij kunnen [goedkoop geld lenen voor plaatsing van zonnepanelen in hun woning](#).

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energie-thuis/bevorderen-duurzame-energie-thuis

www.energiebespaarlening.nl

3f) Gemeenten en Provincies :

Subsidies gemeente en provincies

Er zijn ook diverse subsidies bij gemeenten en provincies. Raadpleeg daarvoor uw eigen provincie en / of gemeente.

Gemeentelijk beleid voor duurzaam bouwen

Naast wettelijke (publiekrechtelijke) eisen voor duurzaam bouwen voeren veel gemeenten ook zelf beleid voor duurzaam bouwen. Zo stimuleren gemeenten ontwikkelaars en bouwers om woningen duurzaam te bouwen. Ook kunnen partijen in een project langs privaatrechtelijke weg afspraken maken over de realisatie van doelstellingen voor duurzaam bouwen.

Wanneer moet ik een Omgevingsvergunning aanvragen?

Bent u van plan iets te bouwen of te slopen? Dan kunt u een omgevingsvergunning aanvragen via de website van uw gemeente of bij het Omgevingsloket online.

Aanvraag Omgevingsvergunning

U kunt de omgevingsvergunning aanvragen via de website van uw gemeente of via [Omgevingsloket online](#). Dit geldt voor particulieren en bedrijven. Op deze site kunt u ook de vergunning check invullen om te zien of u een omgevingsvergunning nodig heeft. U kunt op Omgevingsloket online ook volgen wat de stand van zaken van uw aanvraag is. www.omgevingsloket.nl

U kunt een omgevingsvergunning aanvragen voor de volgende activiteiten:

[Bouwwerkzaamheden, verbouwingen of renovaties](#)

[Sloopwerkzaamheden](#)

[Werkzaamheden in gebied met landschappelijke of cultuurhistorische waarde](#)

[Werkzaamheden in beschermde natuurgebieden](#)

[Bevestiging alarm aan bedrijfspand](#)

[Ontheffing Flora- en faunawet](#)

[Maatregelen brandveiligheid in gebouwen](#)

[Aanleg inrit of uitrit](#)

[Bomenkap](#)

[Milieubelasting van uw bedrijf](#)

[Verbouwing of sloop van beschermde monumenten](#)

[Plaatsing tijdelijke voorwerpen op openbare weg](#)

[Bevestiging reclamebord of lichtbak bij bedrijfspand](#)

Alle vergunningen die in de omgevingsvergunning zijn opgegaan, staan in het [Overzicht reikwijdte omgevingsvergunning](#).

U heeft niet altijd een omgevingsvergunning nodig.

In een aantal gevallen mag u [vergunningvrij bouwen](#). Bijvoorbeeld als u voor groot onderhoud kozijnen vervangt. Ook al mag u vergunningvrij bouwen, u moet daarbij wel voldoen aan de regels uit het Bouwbesluit 2012 en het burenenrecht uit het Burgerlijk Wetboek.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/checken-of-vergunning-nodig-is-voor-verbouwen/vergunningvrij-bouwen-en-verbouwen

Hulp voor overheden bij vragen Omgevingsvergunning

Overheden met vragen over Omgevingsloket online kunnen contact opnemen met de [helpdesk van Infomil](#). www.infomil.nl/helpdesk

Voor vragen over bouwwerkzaamheden en verbouwingen kunnen overheden terecht bij de [Helpdesk Bouwregelgeving](#).

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/vraag-en-antwoord/wanneer-moet-ik-een-omgevingsvergunning-aanvragen

www.helpdeskbouwregels.nl

Handhaving bouwregelgeving door gemeente

De gemeente handhaaft de bouwregelgeving door toe te zien op de naleving van de voorschriften, vanaf de vergunningaanvraag tot de oplevering van het bouwwerk. Het beleid hiervoor legt de gemeente vast in een handhavingsplan. De Rijksoverheid biedt gemeenten voorbeeld handhavings-plannen. Deze voorbeelden kunnen gemeenten gebruiken als hulpmiddel bij het controleren van de bouwregels. De provincies houden sinds 1 oktober 2012 toezicht op de gemeenten.

Omgevingsvergunning voor Brandveilig gebruik

Gaat het om een gebouw met een verhoogd risico (bijvoorbeeld een kinderdagverblijf, of hotel etc.) moet u een vergunningsvergunning voor brandveilig gebruik aanvragen. Of u een omgevingsvergunning voor brandveilig gebruik nodig heeft (vroeger was dit de gebruiksvergunning), kunt u nagaan op [Omgevingsloket online](#) . Daar vraagt u de omgevingsvergunning aan, maar u kunt dat ook bij uw

gemeente doen.
www.omgevingsloket.nl

Gebruiksmelding voor sommige gebouwen.

De eigenaren van sommige gebouwen zoals **kerken**, scholen, restaurants etc. zijn wettelijk verplicht een melding voor brandveilig gebruik doen bij de gemeente (vroeger de gebruiksvergunning Bijvoorbeeld voor gebouwen waar meer dan 50 personen tegelijk aanwezig kunnen zijn. De melding bij de gemeente is gratis, via www.omgevingsloketonline.nl kunt u checken of u een vergunning nodig heeft of alleen een gebruiksmelding moet doen !

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/vraag-en-antwoord/waar-vind-ik-de-regels-voor-brandveiligheid-van-gebouwen
www.omgevingsloket.nl

Aankleding van een gebouw zoals kerken

Het bouwbesluit2012 stelt de eisen aan de brandwerendheid van aankleding gebouw zoals raambekleding, inventaris en overige inrichtingselementen zoals b.v. podia en versieringen etc.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwbesluit-2012
www.rijksoverheid.bouwbesluit.com/Zoeken?q=wijzigingen+bouwbesluit

Kosten aanvraag omgevingsvergunning

De gemeente berekent kosten voor de vergunningsaanvraag. Verleent de gemeente de vergunning niet? Ook dan moet u mogelijk wat betalen. De bedragen verschillen per gemeente en staan in de gemeentelijke legesverordening.

Wat is Omgevingsloket online ?

Via omgevingsloket online (www.omgevingsloket.nl) kunt u één digitale aanvraag opstellen voor een omgevingsvergunning, watervergunning en/of melding. Na indiening wordt de aanvraag indien nodig gesplitst. Het systeem geeft automatisch aan bijlagen u bij de aanvraag moet voegen. Het is ook mogelijk om het aanvraagformulier via het omgevingsloket online te printen en vervolgens per post in te dienen bij uw gemeente.

Via omgevingsloket online kunt u de vergunning- en meldingsplicht checken en /of indienen van:

1. Omgevingsvergunningen en / of meldingen voor (ver)bouw , asbestverwijdering, restauratie of sloop van een gebouw of gebouw brandveilig gebruik etc.
een gebouw en/ of gebouw brandveilig gebruiken etc.
2. Watervergunning en / of meldingen binnen de waterwet .
3. Alles in 1 keer online indienen.
4. De status van aanvragen volgen.

Attentie : Voor meer informatie over het bouwbesluit en omgevingsvergunning ,download van de OB&A website onder diverse documenten de rapportage over het bouwbesluit van 19-03-16.

www.cgk.nl/project/arbo-bhv-en-beheer

3g) Duurzaamheid volgens Bouwend Nederland

Bouwend Nederland gaat voor een gezonde, veilige en betaalbare woning-, utiliteits- en grond- weg- en waterbouw met geringe impact op het milieu, waarbij economische, sociale en ecologische investeringen en eisen in balans zijn.

De bouw speelt een belangrijke rol bij duurzame maatschappelijke opgaven:

De behoefte aan vermindering van gebruik van primaire grondstoffen, energie, minder vervuulende uitstoot en afval. De inzet op de circulaire economie.

De toenemende vraag naar de bouw van energiezuinige woningen, gebouwen en infrastructuur.

De forse opgave in de energiebesparing in de bestaande gebouwde omgeving.
Klimaatverandering noodzaakt tot forse investeringen in de gebouwde omgeving om de economische schade te beperken.

De doelstellingen van Bouwend Nederland zijn:

Vanaf 2020 is alle nieuwbouwproductie in de woning- en utiliteitsbouw energieneutraal. Vanaf 2050 zijn alle bestaande gebouwen in Nederland energieneutraal. De 2,4 miljoen corporatiewoningen zijn in 2021 verduurzaamd tot een gemiddeld energielabel B. Nederland is in 2050 zo goed als mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Vanaf 2020 worden in alle GWW aanbestedingen duurzaamheidscriteria serieus meegenomen, zodat infrabedrijven duurzaamheid in projecten optimaal kunnen vormgeven.

Circulaire Economie

Visie: Bouwend Nederland gaat voor een gezonde, veilige, betaalbare woning-, utiliteits- en grond- weg- en waterbouw met geringe impact op het milieu, waarbij economische, sociale en ecologische investeringen en eisen in balans zijn. Onderdeel hiervan is het (verder) reduceren van primair grondstofgebruik, het hergebruiken of recyclen van gebruikte materialen en het beperken van bouw- en sloopafval.

Ontwikkelingen

Januari 2017 heeft Bouwend Nederland, met 180 andere partijen, het Grondstoffenakkoord getekend.

Ambities:

streven naar 10% circulair inkopen in 2020 door overheden

50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030 (ten opzichte van 2014)

2050 Nederland circulair

Januari 2018 gaat een wettelijke grenswaarde aan de milieubelasting van materialen van nieuwe gebouwen in, de MilieuPrestatie Gebouwen (MPG). Deze kijkt o.a. naar herbruikbaarheid.

Bouwbedrijven toetsen hun ontwerpen aan deze MPG. De berekening gebruikt de Nationale Milieudatabase (NMD), daarin staan bouwmaterialen met hun milieu gegevens.

zie www.milieudatabase.nl